

Serie nouă
august 2016

8

(CLXXXI)

48 pagini

ISSN

1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Interviu cu muzicologul Marcel Spinei
- ✓ Festival de Muzică Clasică și Contemporană ȚINTEA MUZICALĂ 2016
- ✓ Concursul Enescu 2016
- ✓ Trofeu la Nürnberg
- ✓ De vorbă cu Andrei Tudor
- ✓ Jubileu Maria Stoianov la Chișinău

În imagine:
compozitorul Andrei Tudor
(foto: Mihnea Irimia)

Creăție și eroare

Doppelgänger-ul este un personaj fictiv de care un creator se poate folosi pentru a-și transforma gândul în artă. E un tertip ce îi concede artistului să întreprindă tot ceea ce i se năzare, indiferent de împrejurări sau de consecințe. Compozitorul e musai să fie autentic și eroic. Dar și egoist. Ce ar fi trebuit să facă Stravinski atunci când, la Paris, în 1913, la premiera baletului său *Sacre du Printemps*, publicul l-a huiduit îndelung? Să se lase de compoziție? Au lăsat Cézanne, Monet ori Bridget Riley pensulele din mână și s-au apucat, să zicem, de agricultură, în vremea când erau respinși în mod public? Aici intervine sentimentul eșecului. Când vine vorba despre creație, eșecul este inevitabil, face parte din însăși natura actului creator. Perfecțiunea este aproape imposibil de atins. De aici impresia că eșecul pândește după colț, că suntem nevoiți să acceptăm faptul că putem fi, uneori, sortiți lui. Alteori, chiar e productiv să dai greș. Cu toții am lăsat după noi mormane de idei mototolite și experiențe sfărâmate, în care am căutat și fructificat apoi cioburi sclipitoare printre tonele de steril, care transmiteau o încredere exterioară ce copleșea și seducea. Învățăm, desigur, din greșeli, dar nu ne e clar întotdeauna când anume greșim și nici ce rol joacă eșecul. Important e ca, în cazul nostru, compozitorul să scoată creativitatea de pe pilot automat și să o conducă responsabil, cu întreaga lui ființă, să facă distincție între ceea ce se cade a fi conservat și ceea ce trebuie aruncat întru producerea de opere originale și cutezătoare. Altfel, libertatea de creație e uzurpată. Or, hârtia de turnesol a acestui proces este imaginația, singurul bun pe care nici un computer din lume nu îl va deține vreodată. Eroarea în muzică nu este rectilinie, așa cum credea Dimitrie Cuclin atunci când spunea: „am greșit aici, repar dincoace”. Ea supune și se supune unui timp subiectiv, interior și, paradoxal, volatil. Un timp cumulativ: prima dată ți se iartă, a doua oară plătești, iar a treia oară nu mai scapi. Se întâmplă ca în componistica muzicală, greșeala să fie câteodată drumul cel mai scurt către o descoperire. „Greșeala” lui Wagner, de pildă, din Parsifal, prin care a sleit puternic forța relațiilor funcțional-tonale, l-a condus spre re-descoperirea modalismului. Și exemplele sunt nenumărate. Într-un anume fel, eroarea este și dilematică: Bunăoară, unii spun că este eronat să scrii toată viața aceeași muzică. Să fii, adică, consecvent stilistic. Din această perspectivă, Vivaldi, Mozart, evident, au greșit. Alții, dimpotrivă, afirmă că nu e igienic să schimbi mereu maniera, să scrutezi permanent orizonturi noi, cu alte cuvinte, să ai un comportament cameleon, precum Schönberg ori Cage. Creația și, implicit, eroarea sunt fenomene (re)iterative. Fiecare etapă, fiecare mișcare, fiecare gest componistic îl antrenează pe celălalt. E nevoie de timp berechet ca să nu te rătăcești și, mai ales, să nu

deznădăjduiești. Nu ultima notă pe care o pui pe portativ desăvârșește lucrarea, ci fiecare za din lanțul de incizii anterioare, unele, poate, aflate sub semnul erorii, șterse de pe hârtie și din memorie, altele judicioase, folositoare, ce dau relief lucrării. Esențial e să nu te oprești. A nu continua înseamnă a da ghes eșecului să te viziteze. E ca în laborator: experimentezi ca să-ți urmărești scopul creativ. Iar singura persoană de la care ai nevoie de permisiune ești tu însuși. Și, în cazuri de forță majoră, de la un doppelgänger.

Liviu DANCEANU

DIN SUMAR

Interviu cu Marcel Spinei.....2-4

TINTEA MUZICALĂ 2016.....4-6

PRO PIANO ROMANIA.....7-8

Adunarea națională a ANCR.....10-11

Remember Theodor Grigoriu.....14-15

Master class.....18-19

Recenzii.....20-25

Fundația “Henry Mălineanu”.....27

Festivalul de jazz de la Gărâna.....28-29

CineCanta.ro.....30-31

Sărbătoare estivală la Focșani.....32-35

Lauri la Nürnberg.....36

De vorbă cu Andrei Tudor.....40-43

Jubileu Maria Stoianov.....44-46

CineCanta.ro, o "inginerie" muzicală de succes

Originar din Slatina, cercetătorul doctor inginer Dragoș Datcu pleca din țară în urmă cu 14 ani. Cine și-ar fi închipuit că specialistul român în analiza facială și recunoașterea emoțiilor, în sisteme de supraveghere și securitate de la Universitatea Tehnică din Delft, Olanda a lucrat timp de doi ani la o aplicație menită să contribuie la păstrarea patrimoniului nostru cultural și în special a muzicii românești, și pe care a lansat-o de Ziua Culturii Naționale?! *CineCanta.ro* este deocamdată o aplicație de etichetare a melodiilor românești în general; în curând categoriile vor fi extinse, ajungându-se la muzica românească clasică, la operă, operetă, povești și basme pentru copii, teatru radiofonic, dar și filme românești care vor fi recognoscibile, tot pe baza analizei audio. În următoarea fază, într-o nouă etapă a proiectului, *CineCanta.ro* (software 100% românesc) va putea să recunoască muzică, filme și videoclipuri utilizând așa numita "analiză multi-modală" (video și audio). Un alt element inovativ și revoluționar al aplicației *CineCanta.ro* va fi integrarea unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor românești.

„Aplicația ce se instalează pe telefon este extrem de simplă!” – spune inginerul Dragoș Datcu. *„Funcția de bază a aplicației presupune înregistrarea prin intermediul microfonului a câtorva eșantioane audio scurte (de ordinul a câtorva secunde), apoi de a trimite aceste eșantioane audio către anumite centre în care se realizează recunoașterea propriu-zisă a melodiei, și de a prezenta datele referitoare la melodie către utilizator. În același timp, aplicația salvează pe telefon, în mod minimalist, câteva date de identificare a fiecărei etichete, într-o listă de melodii etichetate anterior de utilizator. Astfel, datorită faptului că nici etichetarea nu este realizată local și a faptului că nici informațiile referitoare la melodia etichetată nu sunt păstrate local, aplicația nu solicită telefonul utilizatorului. CineCanta.ro nu accesează, prelucrează sau transmite date și informații de natură privată, stocate în telefon, deci este absolut sigură din acest punct de vedere”*

Practic, *CineCanta.ro* vine în sprijinul conservării culturii muzicale românești și va cuprinde muzica ușoară, populară, lăutărească, dar și cântece pentru copii. Aplicația oferă informații variate, ce au legătură cu melodia etichetată, și anume: informații despre artist (spre exemplu website-ul artistului, paginile oficiale de pe Facebook, Twitter, Wikipedia), titlul și anul albumului de pe care face parte melodia ș.a... Aplicația te poate trimite către pagina Youtube, unde poți asculta melodia etichetată ori de câte ori dorești, oricând dorești, și chiar afișează versurile melodiei. Prin funcția de share îți poți notifica prietenii de pe rețelele sociale asupra melodiilor etichetate anterior, adică cele preferate. Deocamdată funcția de share funcționează doar pentru Facebook, WhatsUp și Twitter.

Aplicația *CineCanta.ro* va rămâne gratuită pentru utilizatori și se poate instala și utiliza pe telefoane mobile de tip Android și Windows Phone și foarte curând și pe iPhone. *CineCanta.ro* este prevăzută cu un meniu în care se poate selecta limba engleză pentru întreaga interfață, deci poate fi folosită și de utilizatori străini. Așadar, ascultă muzică la TV, la radio, în autobuz, în taxi sau la terasă?

Îți place, dar nu știi melodia? Prin aplicația *CineCanta.ro* creată de românul Dragoș Datcu poți afla răspunsul în doar câteva secunde. Prin capacitatea aplicației de a eticheta melodii românești de mult uitate, trebuie marcat impactul asupra reîmprospătării memoriei în ceea ce privește marii noștri muzicieni.

Am stat de vorbă cu Dragoș Datcu despre acest proiect...

Ce anume v-a motivat să vă dedicați unui asemenea proiect: unic, inedit, deloc facil și mai ales românesc?

Mi-am dorit să pun în valoare cunoștințele profesionale și științifice dobândite până acum, să implementez în România o soluție tehnică inovatoare, unicat la nivel internațional, care să vină în sprijinul promovării și prezervării patrimoniului cultural național. A fost în primul rând o provocare personală, ce implică realizarea pasului dinspre linia întâi a cercetării științifice, către mediul antreprenorial și mai exact către utilizatorul final, de la cel mai tânăr la cel mai în vârstă român consumator de materiale audiovizuale, în special românești. În afara *CineCanta.ro*, la ora actuală există doar două soluții tehnice ce permit recunoașterea de melodii pe platforme mobile de tip smartphone și tabletă. Ambele soluții sunt străine, proprietarii lor nu văd România ca pe o piață de business, iar suportul pe care aceste companii îl oferă vis-à-vis de vastul patrimoniu cultural muzical românesc nu poate fi decât unul redus. Deși *CineCanta.ro* se dorește a fi o aplicație gratuită pentru utilizatori, totuși proiectul își propune să acorde atenție sporită tuturor categoriilor de muzică românească. O altă provocare personală provine și din ambiția de a transforma un vis într-un produs care nu numai că servește prezervării patrimoniului național cultural, dar devine atractiv în plan internațional – din punct de vedere al soluțiilor tehnice oferite – și chiar depășește produsele existente.

Cum a început această poveste? Va avea sfârșit? Sau această aplicație este practic nelimitată?

Acum 5-6 ani făceam naveta spre locul de muncă aflat într-un oraș în partea de nord a Olandei. Îmi aduc

aminte cum, în perioada respectivă, eu și colegii obișnuim să ne provocăm în discuții pe marginea unor subiecte de interes tehnic. Cumva, personal tema recunoașterii de melodii mi se părea suficient de interesantă pentru a o readuce frecvent în discuție. Un alt aspect de luat în seamă este contribuția generațiilor următoare și muzica nouă pe care acestea ne-o vor oferi. Consolidând constanța creativității în plan tehnic, cu continuitatea muzicii, s-ar putea spune că un astfel de instrument își regăsește locul într-un orizont de timp destul de îndelungat. Sper ca povestea CineCântă să urmeze un astfel de parcurs, la noi în România.

Care este legătura dintre Dvs, de formație inginer și cercetător științific, și... muzică? Mai precis, muzica românească?

Muzica este pentru suflet ceea ce sufletul este pentru corp. Ca oaspete de seamă, muzica aduce armonie în gânduri, relaxează mintea preocupată de griji mărunte ce tind uneori să ne facă să uităm lucruri esențiale în viață. Este un dar de preț, de la oameni către oameni, un remediu accesibil oricărui meloman. Pentru mine, muzica reprezintă un izvor nesecat de trăiri, emoție și umanitate. Muzica insuflă pură inspirație și este precursor al unor punți de legătură între gândirea analitică și gândirea creativă, dar și între sinele prezent și cel trecut, trecut datat prin prisma muzicii pe care o ascultăm.

Ce gen muzical vă este cel mai aproape: muzica ușoară, lăutărească, populară, clasică, opera, opereta, muzica pentru copii? Și mă refer la compozitorii, textierii și interpreții români. Detaliați.

Ascult muzică cât mai diversă, genul ales fiind în acord cu contextul, la un moment dat. Chiar și muzică pentru copii, atunci când mă aflu în vizită la prieteni ai căror copii se întâmplă să facă acest lucru. Prin urmare, mi-am propus să construiesc un instrument inovativ ce urmează să fie disponibil atât la îndemâna ascultătorilor, a celor ce facilitează organizarea de evenimente, cât și a muzicienilor români. Acest instrument tehnic are menirea să ofere suport în mod egal pentru genurile muzicale, însă fără a face uitată muzica ce iese înafara segmentului comercial de tip "mainstream".

Ați avut ocazia să cunoașteți reprezentanți ai muzicii românești? Pe cine?

Trebuie să vă mărturisesc faptul că în ultimii 14 ani, legăturile mele cu lumea muzicală au implicat doar incidental întâlniri față-în-față cu reprezentanți ai muzicii românești, de regulă acestea fiind ocazionate de evenimente organizate pentru diaspora de asociații sau fundații românești - spre exemplu de către fundația DutchRo din Olanda. Mă aștept ca proiectul CineCântă să ofere oportunități prin care să cunosc direct oameni ce vin din lumea muzicii românești, astfel de legături putând fi extrem de benefice pentru a înțelege mai bine domeniul și a identifica soluțiile tehnice pe care noi le vom propune.

Ce va urma de-acum încolo?

Legat de proiectul CineCântă, pentru perioada

următoare mi-am propus ca, împreună cu echipa, să extindem capacitățile de recunoaștere cu melodii noi, dar și cu alte genuri și secvențe audio, spre exemplu teatru radiofonic, povești, muzică clasică și filme, în special materiale românești. CineCântă este și va rămâne gratuit pentru ascultătorii români.

Ce înseamnă pentru un meloman, dar și pentru un novice, așa-numita "integrare a unei tehnologii de calcul afectiv, pentru analiza melodiilor" pe care o folosiți?

Termenul de "calcul afectiv" a apărut relativ recent (1995, Rosalind Picard) și el se referă la capacitatea sistemelor de calcul de a recunoaște, interpreta și a se adapta în funcție de starea emoțională a utilizatorului. În 2009 mi-am susținut teza de doctorat în cadrul Universității Tehnice Delft, Olanda, exact pe tema recunoașterii multi-modale a emoțiilor. Prin integrarea tehnologiei de calcul afectiv, aplicația CineCântă va putea oferi recomandări personalizate fiecărui utilizator sub forma muzicii care relaxează și bine-dispune, în funcție de starea emoțională la un moment dat. Desigur, această funcție a aplicației va fi activă doar la solicitarea expresă a utilizatorului, prin intermediul interfeței de configurare.

CINECANTA.RO a stârnit interesul românilor de aici și de pretutindeni? Dar pe al străinilor?

Deși am ales pentru aplicație un nume românesc - CineCântă, gândindu-ne îndeosebi la românii dragi, încercăm totuși să nu neglijăm nici utilizatorii străini. Există un meniu de configurare pentru interfața cu utilizatorul atât pentru limba română, cât și pentru limba engleză. În plus, aplicația poate recunoaște atât muzică românească, cât și muzică străină. În timpul scurt ce a trecut de la lansarea aplicației CineCântă, un număr neașteptat de mare de solicitări a venit de la utilizatori din afara granițelor țării, fără a putea spune cu exactitate care este numărul utilizatorilor români din aceștia. O remarcă pe care aș dori să o fac, și în același timp un aspect esențial al aplicației, este aceea că nu accesează, utilizează, copiază, transmite informații private din smartphone-ul utilizatorului. Suntem foarte hotărâți în privința acestui aspect, atât versiunea curentă, cât și versiunile viitoare urmând aceeași linie de conduită. Vă invit și pe dumneavoastră să testați aplicația CineCântă. Pentru a instala aplicația CineCântă, puteți accesa pagina www.cinecanta.ro sau direct, căutați după numele aplicației în *Play Store* pentru platforma *Android*, respectiv în *Windows Store* pentru platforma *Windows Phone*. În curând vom face disponibilă și varianta pentru iPhone.

Personal, ce înseamnă pentru Dvs muzica românească?

Muzica românească reprezintă liantul dintre lumea de acasă, pe care mai toți românii plecați în străinătate o purtăm în inimă, și lumea în care trăim. Este legătura românului cu ființa lui, indiferent de locul în care se află. Evident, și eu mă regăsesc în această situație...

Oana GEORGESCU